

Lausunto

07.06.2022

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

Yleistä

Kannatamme ehdotusta vihreän siirtymän hankkeiden jouduttamisesta. Esitys vihreän siirtymän hankkeiden jouduttamisesta on linjassa myös EU-tason toimien kanssa. Myös EU-tasolla halutaan jouduttaa uusiutuvan energian investointeja. Jo nykyisessä energian direktiivissä (RED2) on joudutetut menettelyprosessit uusiutuvan energian hankkeille. Valitettavasti Suomessa tämä toimeenpantiin minitasoisesti, ja joudutettujen menettelyprosessien piirissä ovat ainoastaan uusiutuvaa sähköä tuottavat laitoshankkeet (ns. voimalaitokset). Eli biopolttoaineiden hankkeet eivät ole lain piirissä, harmillisesti. Komissio tuoreessa REPowerEU-paketissa (3/2022) esitetään lupamenettelyiden jouduttamista uusiutuvan energian investointihankkeille, ja tässä mukana ovat myös biokaasun ja biometaanin hankkeet. Kaasumarkkinadirektiivin muutosesityksessä (12/2021) komissio puolestaan esittää uusiutuville kaasuille (biometaani ja vety) joudutettua käsittelyä.

Pidämme muutosehdotuksia ympäristö- ja vesitalouslupien osalta kannatettavina. Pidämme hyvänä myös sitä, että muutoksenhaku on mukana. Ympäristö- ja vesitalouslupien lisäksi on erittäin tärkeää, että viranomaismenettelyt ovat kokonaisuudessaan nopeita ja sujuvia. Riittävät nopeat käsittelyajat ja resurssit on varmistettava myös muiden menettelyiden osalta. Ympäristö- ja vesitalouslupien lisäksi uusiutuvan energian hankkeisiin liittyy usein suuri joukko muitakin menettelyitä eri hallinnonaloilla. Biokaasulaitos vaatii suuren joukon erilaisia lupia (mm. ELY:lta, Ruokavirastolta, Tukesilta, pelastuslaitokselta), mikä tekee siitä yhden monimutkaisimmista luvituskokonaisuuksista. On esimerkiksi tiedossa, että Tukesin prosessit ovat tällä hetkellä kuormittuneet kaasuhankkeiden osalta Ukrainan kriisistä johtuen. Ruokavirasto on myös haastavassa tilanteessa, sillä ensi vuonna

sillä on työn alla sekä vanhan että uuden lannoitelain mukaiset menettelyt (lähinnä tuotteiden hyväksynnit). Lisäksi on huomattava, että biokaasulaitosten asioita hoidetaan myös kuntatasolla.

Pykälä 2 a

Kiitos, että biokaasu on mainittu erikseen 2 a pykälän 2 momentin listauksen kohdan 1 koskevilla perusteluilla. Tämä varmistaa sujuvan toimeenpanon. Suomessa uusia biokaasulaitoksia arvioidaan rakentuvan 100-200 vuoteen 2030 mennessä, mikä on linjassa hallituksen kotimaisen biokaasun tuotannon 4TWh tavoitteen toteutumisen kanssa. Kasvupyrähdys ei ole vielä alkanut, mutta arviomme mukaan investoinnit ovat lähdössä käyntiin. Onkin odotettavissa, että lähivuosina on biokaasulaitosten luvitushankkeiden lukumääriin tulee huomattava lisäys nykytasoon. Kun investointialto viimein lähtee liikkeelle, niin on vaarana, että lupamenettelyiden hitaus muodostuu biokaasuinvestointien pullonkaulaksi. Tämän vuoksi on tärkeää, että sujuvoittamismekanismit koskevat biokaasulaitosten investointeja ja resurssit ovat riittävät.

On tärkeä varmistaa nopeutetut käsittelyajat, jotta RRF-rahoitus saadaan tehokkaaseen käyttöön. Esimerkiksi nyt RRF-rahoitus on hyödynnettävissä käytännössä niille biokaasulaitoshankkeille, joilla on jo luvat valmiina. On oletettavaa, että elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia investointitukia tullaan hakemaan aktiivisesti eikä välttämättä useita rahoitushakua edes järjestetä: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisten energiainvestointitukien ensimmäiseen hakuun tuli 86 hakemusta, joiden yhteissumma oli 1,65 miljardia euroa (TEM:n tiedote 11.3.2022, linkki). Näistä neljä hakemusta koski biokaasua. Epävarma toimintaympäristö on merkittävässä määrin hidastanut biokaasulaitosinvestointipäätöksiä, kun koko ohjauskeinovalikoiman on muutoksen kohteena (mm. 1.1.2022 muutoksia verotukseen ja biokaasu mukaan biopolttoaineiden jakeluvaihtoehtoiseen).

Esitämme tarkennusta 2 a pykälän 2 momentin listauksen kohtaan 1), jotta se sisältäisi selkeästi myös uusiutuvan energian käytön teollisuudessa. Nyt luettelon kohta 2 (polttoaineiden tai fossiilisten raaka-aineiden käyttöä korvaavat teollisuuden sähköistämien hankkeet) koskee ainoastaan teollisuuden sähköistämishankkeita. Lakiesityksen 2 a pykälän momentin 2 luettelon kohta 3 koskee myös vedyn hyödyntämistä ja tältä osin perusteluihin on kirjattu "Myös toiminnan muuttaminen vetyä hyödyntäväksi kuuluisi tämän kohdan soveltamisalaan." Vastaavantyyppinen kirjaus olisi tarpeen myös muiden uusiutuvien kaasujen käytön osalta joko 2 momentin luettelon kohtaan 1) tai 2). Perusteluina esitämme, että nyt ehdotettu soveltamisala on mielestämme liian suppea ja jättää osan toimijoista skoupin ulkopuolelle. Kaikkia teollisuuden prosesseja ei voi sähköistää, mutta useassa niissä voidaan hyödyntää kuitenkin muita vihreän siirtymän ratkaisuja, kuten biokaasua ja biometaania. Myös Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) politiikkatoimissa on uuden teknologian demonstraatiohankkeiden energiatuen jatkaminen ja varmistetaan muutoin riittävä energiatukivaltuus pienemmän kokoluokan uusiutuvan energian hankkeille sekä energiatehokkuushankkeille.

Pykälän 2 momentin 4 kohdan perusteluissa pyydämme kiinnittämään huomiota terminologiaan. "Hiilidioksidin hyödyntäminen voi tapahtua ottamalla talteen hiilidioksidia teollisuuden ja energiantuotannon päästökaasuista ja laitosalueella valmistetun vedyn avulla siitä valmistetaan biometaania. ". Kyseessä ei ole biometaani, jos se ei ole biomassapohjainen. Kyseessä on synteettinen metaani.

Pykälä 2 b

2 b §: haluamme kiinnittää huomiota siihen, ettei ehdotuksissa anneta selkeää kriteeriä "ei merkittävää haittaa" –periaate arvioimiseksi. Käytännössä on vaikea arvioida, mitä yritysten selvityksiltä tältä osin vaaditaan. Ilman selkeiden kriteerien määrittämistä eri toiminnanharjoittajat voivat joutua epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa muihin hakijoihin.

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

4.2.3 Ympäristövaikutukset: arviomme mukaan biokaasun ja biometaanin hankkeiden ympäristövaikutukset ovat positiivisia ilmasto-, vesistö vaikutusten osalta. Esitämme, että vaikutusten arvioinnissa tuoda esille kattavammin nämä hyödyt. Erityisesti biojätteen ja puhdistamolietteiden ja elintarviketeollisuuden sivuvirtojen jalostuksella voidaan aidosti korvata fossiilisintensiivisiä mineraalilannoitteita. Lannan osalta voidaan vähentää lannan käsittelyn metaanipäästöjä, sekä mahdollistaa ravinneylijäämäisilta alueilta ravinteiden kuljetuksen ravinnealijäämäisille alueille. Lannan ja muiden agri-biomassojen kierrätyksestä saatavat hyödyt jäävät täysin valjastamatta, ellei investointeja synny niiden käsittelyyn. Tämä potentiaali on täysin hyödyntämättä ja se on tunnistettu esim. KAISu:ssa. Ilman investointeja mahdollistavaa toimintaympäristöä, mihin kannustava ja sujuva lupa- ja muut hallinnolliset menettelyt eittämättä kuuluvat, biokaasulaitosinvestointeja ei synny nopeasti tai lainkaan.

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuistiosta

Ei lausuttavaa.

Violainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry